

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Řecká komunita na severní Moravě

Tomáš Siegl

Bakalářská práce

2009

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra sociálních věd
Akademický rok: **2008/2009**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš SIEGL**
Studijní program: **B6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**

Název tématu: **Řecká komunita na Severní Moravě**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Student zpracuje téma dle následující osnovy.

1. Úvod
2. Hodnocení dosavadní literatury a pramenů
3. Historie česko-řeckých vztahů s důrazem na 20. století
4. Důvody řecké emigrace do bývalého Československa
5. Proces integrace řecké minority do většinové společnosti
6. Situace řecké menšiny po roce 1989
7. Současná situace řecké menšiny u nás - řecká obec Krnov-město
8. Závěr
9. Přílohy

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- 1. Botu, Antula, Konečný, Milan: Řeční uprchlíci, Praha, 2005**
- 2. Hradečný, Pavel a kol.: Dějiny ílecka, Praha, Nakladatelství Lidové noviny,1998**
- 3. Papadopulos, Lysimachos: Děti bouře, Praha, 1998**
- 4. Šatava, Leoš: Národní menšiny v Evropě, Praha, 1994**

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Oldřich Kašpar, CSc.

Katedra sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2008**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2009**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

PhDr. Lívia Savelková, Ph.E

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb. , autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 6 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat oprávněný příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 3. 2009

Tomáš Siegl

Rád bych poděkoval všem, kteří mi byli nápomocni při vzniku této práce.

Jmenovitě bych chtěl poděkovat vedoucímu své práce doc. PhDr. Oldřichovi Kašparovi, CSc. za jeho rady, připomínky a poskytované konzultace.

Anotace

Práce je věnována řecké komunitě na severní Moravě. Soustředím se hlavně na spolupráci mezi minoritou, obcemi a orgány veřejné správy, z toho vyplývající zachování a udržení řecké kultury u nás. Dále se ve své práci soustředím na projevy diskriminace a intolerance jak v současnosti, tak v minulosti.

Klíčová slova

Řekové, komunita, intolerance, spolupráce, severní Morava

Title

Greek community in North Moravia

<https://dokumenty.upce.cz/uk/sablony-zaver-prace/bp-cestina.pdf>

Annotation

The bachelor's work is applied on greek komunity in northern Moravia. I'am mainly concentrating on cooperation between minor, the body politic and public administration body, resulting conservation and maintance of greek culture in northern Moravia. Further I'am concentrating on sign's of discrimination and intolerance in present time and past time.

Keywords

Greeks, community, intolerantion, cooperation, northern Moravia

1 Úvod

Aniž by si to většina lidí uvědomovala, setkává se s odkazem řecké kultury, vzdělanosti a potažmo s odkazem antického Řecka prakticky ve všech aspektech každodenního života. Náš jazyk, politický systém, náboženství, kultura, věda a řada dalších byly po staletí formovány a přetvářeny, jak si to doba a podmínky žádaly. Ale vše má svůj počátek, jakýsi prazáklad, který odolává všem nástrahám času. A troufám si tvrdit, že toto neměnné jádro vzdělanosti, pro většinu Evropských zemí, vzešlo právě z prosluněné země Peloponéského poloostrova.

Ale i země, opírající se o antické pilíře, kolébka demokracie – země, kde se vyslovovaly první matematické zákony a skládaly básně, zatímco většina Evropanů žila v jeskyních, či chatrných přístřešcích, musela pomyslně padnout na kolena. Přestože se po několik staletí jednotně bránila proti tureckým vpádům, nedokázala včas rozpoznat konflikt doutnající v jejím srdci. Občanská válka zasáhla Řecko plnou silou a pro mnoho obyvatel to znamenalo jediné, opustit své domovy a rodiny a hledat pomoc za hranicemi své země. Mezi státy, které se ujaly uprchlíků, bylo i dnes již bývalé Československo.

Ve své práci se budu zabývat právě řeckou minoritou, která našla během krušných časů občanské války nový domov u nás. Zaměřím se hlavně na oblast severní Moravy a Slezska, kde je stále velký počet řeckých emigrantů.

Cílem mého výzkumu, bude zjistit jaká je současná spolupráce a komunikace mezi minoritou a obcemi po roce 1989, kdy valná většina řeckých občanů využila vhodného politického klimatu a vrátila se zpět do vlasti. Neméně důležitým tématem bude také otázka soudržnosti menšiny a z toho pramenícího zachovávání tradiční řecké kultury u nás – potažmo v řecké obci Krnov-město a v nejbližším okolí.

Myslím, že po výrazném oslabení řecké menšiny u nás po roce 1989 a neustále sílícím nacionálním smýšlení občanů v celé Evropě, by stálo za pozornost zjistit, jak si řecká minorita stojí u českých občanů v současné době a jestli se na dřívě dobrých vztazích a obousměrné spolupráci něco změnilo.

2 Historický přehled

2.1 Historie česko-řeckých vztahů s důrazem na 20. století

Dosavadní sporadické kontakty českého a řeckého prostředí nabyly na intenzitě po vzniku Československé republiky v roce 1918. Po několika letech od konce první světové války, započaly první oficiální diplomatické styky mezi Československem a Řeckem. Dne 25. května 1920 zahájil v Praze formálně svou činnost Řecký zastupitelský úřad. Československo zřídilo své velvyslanectví v Aténách až o dva roky později.

Oficiální československo-řecké styky měly po větší část meziválečného období, zejména však v letech 1924-1935, kdy bylo Řecko republikou, přátelský a bezkonfliktní charakter. Tato skutečnost se projevovala mimo jiné i na nejrůznějších mezinárodních jednáních, kde se obě země podporovaly v prosazování svých stanovisek. V tomto období bylo mezi oběma státy uzavřeno několik bilaterálních dohod – např. *Pakt o přátelství*, v němž se obě strany mimo jiné zavazovaly nepoužít válku jako prostředek k řešení svých sporů. Nutno podotknout, že tato smlouva zůstává dodnes v platnosti. K citelnému ochlazení vzájemných vztahů, došlo až v roce 1936, díky nástupu Metaxovy diktatury. (Hradečný: 2001, 655)

Politická situace v Řecku během 2. světové války vypadala následovně: německá okupace, která vystřídala okupaci italskou, začala na území Řecka v dubnu 1941 a zapříčinila utvoření protiokupantské skupiny jednotné národní osvobozovací fronty – zkráceně EAM (Ethniko apelefteriko metopo). Ta se skládala z politických stran jako byli liberálové, republikáni, komunisté a zemědělci. Výbory EAM se postupně zakládaly po celém Řecku. Stejně tak fungovala vojenská organizace ELAS, což byla řecká národní osvobozovací armáda, která byla na profesionálnější militaristické bázi a bojovala společně se Spojenci. Oficiální vláda v exilu zapříčinila utvoření EDES, což byla monarchistická vojenská organizace vedená plukovníkem Zervasem. EDES byla později označena za značně pravicovou a plukovník Zervas nazval vojenskou organizaci ELAS orgánem komunistické strany. Na jaře roku 1943 tato napjatá atmosféra

vyvrcholila. Spor vyhrotila až spojenecká vojenská mise, díky které se i EAM stala oficiálně uznávanou. Konflikt se opět objevil po šesti měsících a to už vládní EDES přestala společně s Brity finančně i jinak materiálně podporovat EAM. V srpnu roku 1944 se v Bejrútu konala konference , na níž byli pozváni i lidé z EAM. Rokovalo se o problému vytvoření koaliční vlády, která měla za úkol upravit vztahy mezi EDES a EAM. Na podzim téhož roku tedy byla podepsána tzv. casertská smlouva mezi hnutím odporu a britskou vládou. V této smlouvě se řecké bojové jednotky zavázaly k boji pouze pod vedením Britů. Tak začal urputnější boj za vyhnání okupantů a docházelo i k většímu nasazení spojeneckých sil. V září roku 1944 byli Němci v Řecku již zcela izolováni od říšské branné moci a začali ustupovat. Později se dvě třetiny Řecka již nacházely pod ochranou EAM. (Spálenský: 2005, 8)

2.1.1 Důvody řecké emigrace do bývalého Československa

Příčinou emigrace Řeků z jejich vlasti byla na konci 40. let občanská válka, která v jejich zemi propukla po druhé světové válce. Bezprostředně po osvobození se navrátila z exilu Papandreova vláda, která se zasazovala o návrat monarchistických horských brigád zpět do Řecka, což se nelíbilo EAM, která chtěla vytvořit jakousi protiváhu horské brigádě plukovníka Zervase z členů ELAS. Ovšem západní mocnosti se v tichosti dohodly na naprosto jiném řešení. Přestože se Řecko osvobodilo vlastními silami, začaly britské vojenské síly okupovat řecké území. Tím si chtěli zajistit vliv v této oblasti a zabránit tak šíření „nevhodných“ myšlenek. Proto se Britové pokusili odzbrojit dvousettisícovou armádu ELAS, která se ovšem vzepřela. Díky tomu byla označena za nepřítel své vlasti a spojenců.

Nově ustanovená řecká vláda byla koalicí všech stran s výjimkou krajní pravice. EAM měla ve vládě šest ministrů. První velké rozpory ve vládě nastaly, když na rozkaz do Řecka dorazila tzv. „horská brigáda“, která byla zcela na straně monarchistů, a byla zapřísa hlým odpůrcem ELAS. Návrat této armády, která během války nebojovala na žádné frontě proti nepříteli, vyvolal velký odpor nejen u příslušníků ELAS, ale prakticky ve všech demokratických vrstvách.

Díky těmto okolnostem, padl v únoru 1946 první výstřel partyzánů v přímořském městě Litochoro poblíž Olympu. Tímto výstřelem prakticky začíná občanská válka, vedená proti novým okupantům a athénské monarchofašistické vládě. Tento krvavý konflikt trval do 30. srpna 1949 a vyžádal si tisíce obětí. (Cironis: 2001, 20-27)

Během léta 1948 docházelo k těžkým bojům mezi partyzánskou a monarchistickou armádou. Civilní ztráty na životech začínaly být neúnosné. Zprvu rodinní příslušníci partyzánů a sympatizanti s odbojem prchali ze svých domovů do hor, kde chtěli přečkat válku. Ovšem útoky vládních vojsk v průběhu roku nabíraly na síle a konec konfliktu byl v nedohlednu. Celé rodiny a vesnice byly masakrovány při postupu vládních jednotek.

„Ozývaly se výstřely z kulometů, na zem padaly bomby. Shořelo několik chatrčí, domy ve vesnici nebyly, ty byly vypálené za okupace. Zahynulo několik zvířat, uhořeli dva malí bratříčci přímo ve své chatrči. Byla to nesmírná tragédie. Kolik pláče a bědování se ozývalo na jejich pohřbu! Při návratu ze hřbitova ke mně najednou přistoupila Dzaveleska, zdrcená se sklopenou hlavou a zlomeným hlasem mi šeptá: „Napiš spolubojovníku i ty moje! Ať odjedou všechny děti.“ (Papadopulos: 1998, 76)

Vedení povstalců za této situace rozhodlo o částečné evakuaci civilního obyvatelstva. Z válkou postižených oblastí uniklo celkem 60 000 lidí. Konečným cílem uprchlíků se staly Maďarsko, Rumunsko, SSSR, Albánie, Bulharsko, Polsko a také Československo.

2.1.2 Příklad Řeků do Československa a jejich integrace do společnosti

Na žádost řeckého komunistického vedení, mělo Československo převzít péči o více než 3800 dětí řeckého a slavomakedonského původu, které byly na jeho území evakuovány v letech 1948-1949 z těch oblastí severního Řecka, které se nejvíce nalézaly pod kontrolou tzv. „horské vlády“. Po porážce komunistického povstání se pak Československo mělo stát novým domovem pro dalších téměř 8200 řeckých občanů. Ve většině případů šlo o stoupence a bojovníky „Demokratické armády“, či o příslušníky rodin již dříve evakuovaných dětí. Ne

všichni se ale dostali do Československa dobrovolně. V některých případech se jednalo o zajaté příslušníky řeckých královských ozbrojených sil. (Hradečný: 2001, 658)

První transporty s malými emigranty dorazily do Československa v dubnu roku 1948. Jednalo se o děti a jejich doprovod. Přípravné práce a organizaci těchto transportů dětí do ciziny měla plně na starosti řecká lidová samospráva. Její představitelé navštěvovali vesnice, hovořili na shromáždění rodičů, či přímo s jednotlivci o vyslání dětí do zahraničí. Otcové při tak těžkém rozhodování ve většině případů nebyli přítomni. Byli v armádě, v exilu a ve vězení, jiní našli smrt během války na frontách, či na popravističích. Veškeré rozhodování tak připadlo matkám. Děti čekala náročná cesta přes Balkán. V Albánii, baště řeckých komunistů, byla dětem poskytnuta základní pomoc. Jednalo se o města Koryta, Avlona a Bulkes. Byly ubytovávány ve školách, v některých případech byly umístovány na přechodnou dobu do rodin. Tyto děti byly naprosto vytrženy se svého nativního prostředí, odloučeny od svých rodin, v mnoha případech také sourozenců. Nebyla to pro ně jen zátěž fyzická, ale také enormní psychická, což se pak ve větší míře odrazilo na jejich zdravotním stavu. Proto při této akci spolupracovaly úřady s představiteli Červeného kříže a Řeckou institucí, která se jmenovala Výbor pro pomoc dětem (EVOP). Byla snaha děti co nejrychleji přepravit vlaky za doprovodu lékařů a představitelů Červeného kříže. (Spálenský: 2005, 10-11)

První výprava dorazila 21.4. 1948. Bylo v ní 749 dětí ve věku od pěti měsíců do patnácti let. Společně s nimi přijelo třicet tři dospělých jedinců. Většinou se jednalo o ženy, které dělaly dětem doprovod. Transport dorazil do hraniční stanice Parkan, zde prošly desinfekčním vagónem a dále pak pokračovaly do města Mikulov. Zde na děti čekalo jedenadvacet lékařů, zdravotní sestry a více než šest desítek dobrovolníků. Dostaly zde čisté oblečení a také jídlo. Zdravotní stav dětí ve všech transportech byl však více než zoufalý. V květnu téhož roku dorazily další dva transporty do Ústí nad Labem a Brna Maloměřic, ve kterých bylo dohromady 1281 dětí. Tam byly ubytovány v dřevěných domcích které již dnes nestojí. Byla zde vytvořena přísná karanténa, jelikož některé z dětí si s sebou přivezly závažná onemocnění jako jsou příušnice, černý kašel, otevřené tuberkulózy a také tyfus. (Dobrovský: 1988, 25)

Smutným faktem zůstává, že podle tehdejších statistik bylo plných devadesát procent transportovaných dětí, nějakým způsobem nemocných. Během let 1948-1950 jich v dětských domovech 21 zemřelo.

Toto jednání však ještě více vyhrotilo již tak napjaté vztahy mezi Československem a Řeckem, které nás na mezinárodní úrovni obviňovalo z bránění repatriace zajatých příslušníků královských vojsk a z pokusu o svržení stávajícího společenského zřízení. Československá vláda tyto útoky ignorovala, čímž se vztahy mezi oběma státy dostaly na pomyslný bod mrazu. I přes tyto vysoce napjaté vztahy, však dále pokračoval přesun řeckých obyvatel na naše území.

Během následujícího roku jsou k nám transportováni také dospělí z Bulkesu, Bulharska, Albánie, nebo přímo z Řecka přes Jugoslávii. Dospělí stejně jako děti prošli táborem v Mikulově a následně byli rozmisťováni po celém Československu. Při evidenci a koordinaci přesunů vládl většinou zmatek, proto se nelze divit, že příbuzní často končili v rozdílných státech. Následné slučování celých rodin bylo značně problematické a tak docházelo ke slučování pouze nukleárních rodin. Vzdálenější příbuzní jako tety, strýcové, bratrance, snachy zůstávali tam, kam byli transportováni. Dá se říci, že Řekové, kteří byli usídleni v Československu, si tento stát nevybrali, protože při rozhodování o umístění neměli možnost ani prostor se jakkoliv vyjádřit. Řeckou migraci do Československa tedy můžeme označit jako nedobrovolnou, politicky a vojensky podmíněnou. (Otčenášek: 2003, 3)

Tito emigranti byli umístováni do tehdejších Sudet. Zde byly volné domy a navíc v těchto zapomenutých krajích uvítali pracovní sílu. Umisťování do státních statků se však ukázalo jako nevhodné. Emigranti sice byli dobrými zemědělci, ale s úplně jiným přístupem. Byli zvyklí na individuální hospodářství. Tento pokus nakonec skončil u přechodu ze zemědělství do státních průmyslových závodů. Řekové byli nejvíce umístováni do měst: Šumperk, Jeseník, Krnov, Trenčína, Brna, Prahy, Třince, Havířova nebo Ostravy. Počet emigrantů, tj. dospělých osob i dětí dosáhl v Československu k 15.12. 1951 celkové výše 12 095 osob. (Papadopoulos: 1998, 116)

Veškeré dění týkající se migrantů kontrolovala Komunistická strana Řecka KSŘ. Ta dohlížela jak na umisťování do pracovního procesu, tak na sňatky mezi azyly. KSŘ záměrně soustředila v začátcích migranty na jedno území, jelikož

neustále počítala s návratem migrantů zpět do Řecka v nejkratší možné době. To se však během pár let ukázalo jako mylná domněnka.

Po příjezdu si Řekové nechávali řecké občanství a české přijímali jen výjimečně. Stále totiž doufali, že se situace v Řecku uklidní, a oni se budou moci vrátit zpět do svých domovů. Tento optimismus však postupem let nepřekvapivě slábl. Na druhou stranu řečtí etničtí Makedonci přijímali české občanství hned po příjezdu. Tato skupina na návrat zpět nepomýšlela hlavně díky tomu, že v Československu, i přes různá komunistická omezení nalezla životní standard, ke kterému by se ve své vlasti ani zdaleka nepřiblížila. Od vzdělání, úrovně bydlení až po svobodné používání svého rodného jazyka. (Otčenášek: 2003, 5-7)

Na společenský život této etnické skupiny působil složitý celek činitelů. Vlivy českého okolí modifikovaly i vlastní přinesené si tradice z Řecka. Pro posílení vlastní identity a snahu zachovávat povědomí v dětech se konalo mezi řeckými emigranty mnoho akcí. Každý rok se pořádaly srazy řecké mládeže, kterých se účastnily stovky dětí. Zde si předávali informace o dění v jiných regionech a navazovali nová přátelství i vztahy. Srazy se nekonal na stejném místě, ale každý rok byly pořádány v jiném městě, nějakým způsobem spjatým s řeckou menšinou. Každý druhý rok se také konal v Ostravě festival řeckých folklórních tanců. Je nutné taktéž zdůraznit, že aktivity Řeků u nás neměli jen kulturní charakter ale často také politický. Převážná část starší generace byla levicově orientovaná a aktivně se zapojovala v komunistickém životě. Byl např. vydáván časopis *Agonstis*, kde se publikovali příspěvky z různých regionů, které měli často politický nádech. (Spálenský: 2005, 19)

2.1.3 Situace řecké menšiny po roce 1974

Již v šedesátých letech byly tendence Řeků, vrátit se zpět do své vlasti. Politické klima však ještě nedovolovalo plnou reemigraci. To se změnilo v roce 1974 po pádu vojenské junty. K moci se dostal Andrea Papandreu a jeho panhelénské socialistické hnutí, které vyhlásilo velkou amnestii umožňující návrat uprchlíků. Tím nastaly četné odchody všech generací Řeků, jak prvních příchozích, tak i další generace a jejich dětí, a také smíšených manželství. Pro některé rodiny a

jedince však neproběhlo usazení v Řecku podle představ, a zvláště velký počet smíšených rodin se vracel zpět do Československa. Někdy problémy spojené s novým prostředím vedly až k rozvodu. (Otčenášek: 2003, 5-9)

Tato zpětná migrace se v mnoha případech odrazila i na rázu města. Tam, kde bylo dříve běžné slyšet řečtinu (v obchodech, restauracích, úřadech, atd.), se v druhé polovině osmdesátých let zaslechla jen sporadicky. Odjížděly celé rodiny, většinou starší generace, které se tak po dlouhých letech splnil sen o návratu a s sebou brali i své děti a mladší příbuzenstvo. V některých městech byl odliv tak markantní, že se prakticky „vylidnily“ větší části ulic.

Odchod probíhal ve dvou vlnách. První byla bezprostředně po uvolnění politické situace a odcházeli lidé, kteří chtěli žít znovu ve své vlasti bez nároku na důchod, či jinou sociální podporu. Ve vlně druhé došlo ke změnám sociální politiky a pokud si lidé vyřídili potřebné dokumenty, byla jim tato sociální podpora uznána i v Řecku. Kvůli tomuto se lidé opět začali obracet na Československý červený kříž, který měl v kartotéce všechny potřebné informace a podklady. Týkalo se to například i potvrzení o odpracovaných letech v řeckých domovech. Roku 1987 důvod k politické emigraci přestal existovat, proto byla ke konci roku 1988 ukončena politická emigrace těchto osob v Československu, a to rozhodnutím tehdejší ÚV KSČ. Byla taktéž prodloužena lhůta, ve které měli možnost repatrianti třicetiprocentní celní slevy. Toho využilo velké množství lidí. Podle dostupných zdrojů se na Československý červený kříž obracelo až třicet rodin měsíčně a to i těch, které již byli zpět v Řecku, jelikož tamní matriky o nich neměly žádné záznamy. To byl důsledek občanské války, za které velké množství úřadů kompletně vyhořelo. (Spálenský: 2005, 23)

2.1.4 Situace řecké menšiny po roce 1989

Díky politickým událostem, které se v roce 1989 odehrály, se začala řecká menšina ubírat jiným směrem. Velkou zásluhu na tom měla silná reemigrace, díky které se počet komunity u nás zmenšil o dvě třetiny z původního stavu, který měla v padesátých letech. Komunita dostala jiný rozměr a spolu s otevřením hranic i jakýsi impuls k dalším činnostem. Rodiny se začaly opět shledávat, tentokrát mnohem častěji než dříve a kontakt s domovinou se stal normální záležitostí. To

přinášelo a stále přináší pozitiva nejenom obcím, ale i v osobních životech stávající obce. Otevření hranic přispělo i k jakési retrospektivě ve vztazích s lidmi, kteří opustili bývalé Československo v průběhu předchozích dvaceti letech. Znovu se navazovala dávno ztracená přátelství a rodiny se opět shledávali nejenom v Řecku ale také v České republice. To mělo příznivý dopad na znalosti určitých reálií potřebných k rozvoji obce, ale i například v jazyce, který se v průběhu čtyřiceti let neměl možnost dále rozvíjet, či reagovat na změny ke kterým v Řecku zcela přirozeně docházelo. (Spálenský: 2005, 24)

Větší semknutí řecké menšiny u nás, mělo za následek rozhodnutí, že by si tato menšina zasloužila lepší, centralizovanou organizaci a to na oficiální úrovni. Díky tomu se začala sdružovat do tzv. řeckých obcí. V jednotlivých regionech naší republiky začaly vznikat oficiální obce a to v těchto městech:

Řecká obec Praha	počet členů: 110
Řecká obec Krnov	počet členů: 100
Řecká obec Krnov-město	počet členů: 59
Řecká obec Brno	počet členů: 70
Řecká obec Ostrava	počet členů: 87
Řecká obec Třinec	počet členů: 58
Řecká obec Šumperk:	počet členů: 69
Řecká obec Bohumín:	počet členů: 50
Řecká obec Jeseník:	počet členů: 47
Řecká obec Karviná:	počet členů: 54
Řecká obec Havířov:	počet členů: 36
Řecká obec Vrbno pod Pradědem	počet členů: 18

(Liolios: 2003, 2).

Tyto obce, které sdružují lidi hlásící se k řecké národnosti jsou postupem let, čím dál tím lépe organizované a tím pádem také více aktivní. Velkou zásluhu na tom má také podpora bohatých řeckých podnikatelů, kteří štědře dotují různé akce, které mají za cíl podporovat vztahy mezi komunitou a českým obyvatelstvem a v neposlední řadě také rozšiřovat odkaz a povědomí o řecké kultuře. Při nedávném sčítání obyvatelstva se k řecké národnosti hlásilo více než tři tisíce lidí (což je

vzhledem k tomu, že ne všichni jsou ochotni „přiznat“ své národnostní cítění, docela vysoké číslo) a snem každého pravého člena řecké obce je, aby toto číslo během let narůstalo.

3 Výzkumná část

3.1 Metodologie

Během svého výzkumu jsem nejčastěji používal metodu zúčastněného pozorování, dotazníky a metodu polostrukturovaných rozhovorů. Jelikož já sám jsem „poloviční“ řeck, se sháněním informátorů a respondentů nebyl velký problém. Několik rodin znám osobně a díky nim jsem nabíral stále nové a nové respondenty metodou tzv. „sněhové koule“. Díky tomu se jejich počet zastavil na uspokojivém čísle 57.

Hlavním opěrným bodem mého výzkumu byly především rozhovory. V nich jsem se dotazovaných ptal na jejich jazyk, udržování řeckých tradic u nás, projevy intolerance mířené proti jejich menšině (pokud se tedy projevovaly a v případě že tomu tak bylo, tak v jakém rozsahu), spolupráci s orgány veřejné správy a pak mě také zajímalo, jestli se dotazovaný angažuje v nějaké organizaci. Nutno podotknout, že spolupráce se všemi respondenty byla vynikající (až na čestné výjimky) a jejich nadšení a ochota se svěřovat při rozhovorech snadno přeskočila na druhé. Tím pádem nebylo ničím zvláštní, že i když jsem měl domluvený rozhovor pouze jeden, nakonec jsem odcházel s pěti.

Přes svůj kontakt v Řecké obci Krnov – město, jsem rozesílal dotazníky s otázkami, které byly vždy bodově hodnoceny. Respondent měl tak odpovědět na danou otázku číslicí 1 až 5, přičemž 1 je na bodové stupnici známkou nejlepší (tzn. výborné) a 5 nejhorší (tzn. velmi špatné). Otázky byly koncipovány tak, že dotazovaný mohl kromě bodového hodnocení, připojit i písemný názor. Nepřekvapivě se písemný projev v dotaznících příliš neujal. V dotaznících jsem se ptal na jejich věk, místo bydliště (i když tady jsem se snažil směřovat dotazníky hlavně k obyvatelům města Krnov), vlastní hodnocení postavení menšiny v současnosti, jejich znalost řeckého jazyka, spolupráci s orgány veřejné správy a na projevy intolerance či diskriminace. Návratnost dotazníků byla, vzhledem k výše napsanému, dosti vysoká.

Kromě rozhovorů a dotazníků nemalou část mého výzkumu zabralo zúčastněné pozorování, při kterém jsem navštěvoval různé řecké kulturní akce, oslavy státních svátků, výuku řeckého jazyka, atd.

Na výběr respondentů jsem neměl konkrétní měřítko, důležité pro mě bylo, jak moc se cítili být řeky. Je jasné, že v dnešní době již není snadné najít čistokrevného řeka – velké množství této první generace imigrantů se vrátila po uvolnění politické situace do své vlasti, nebo již bohužel nejsou mezi námi. Přesto mohu tvrdit, že více jak polovina mých respondentů čistokrevnými řeky skutečně byla. I když jsem se snažil nijak neomezovat spektrum informátorů nějakou věkovou hranicí, přesto jsem získával informace hlavně od lidí ve středním a pokročilém věku. Z velké části to bylo zapříčiněno i pokládanými otázkami, na které mohli reagovat jen lidé s většími životními zkušenostmi.

Jak už jsem se zmiňoval, spolupráce při všech aspektech mého výzkumu byla na vysoké úrovni a dostalo se mi dokonce i několika pozvání na návštěvu přímo v Řecku, či strávení společné dovolené.

3.2 Občanská sdružení

Asociace řeckých obcí v ČR

Jedná se o neziskovou organizaci, která zastřešuje všech třináct řeckých obcí, které působí na území České republiky. Mezi hlavní cíle AŘO v ČR patří prohlubování a podpora přátelských vztahů mezi Řeky žijícími v České republice a Českou republikou, zejména na poli kulturním a společenském. Podpora a rozvoj řecké identity prostřednictvím kulturních a vzdělávacích akcí, zachování a rozvíjení řeckého jazyka. Uchovávání a rozvoj vztahů s mateřskou vlastí, včetně společenské a hmotné pomoci krajanům od orgánů a institucí jak Řecké republiky, tak jiných. Šíření odkazu řecké kultury prostřednictvím vzdělávacích institucí, pořádáním přednášek a seminářů, seznamování s novodobou řeckou kulturou, pořádání akcí folklorně hudebních a tanečních, sportovní aktivity, vydavatelská a publikační činnost, práce s dětmi a mládeží.

Posláním AŘO je rozvíjení řecko-českých společenských a kulturních vztahů. Je základnou pro spolupráci řeckých obcí navzájem, jakož i pro spolupráci se státními a místními orgány v České republice i v Řecku. Poskytuje příležitosti pro rozvíjení vzájemné spolupráce svých členů, pořádá pravidelná setkání svých členů i správní rady. Podporuje kulturní a vzdělávací činnost řeckých obcí.

Činnost asociace podporuje Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo školství ČR, Ministerstvo zahraničí Řecké republiky, orgány samosprávy a samozřejmě sponzoři. (www.arover.cz)

Hellenika

Tento nadační fond byl založen roku 1994 v Brně. Jeho hlavním cílem je, podobně jako u řeckých obcí, udržování řeckého jazyka, péče o kroje, udržování tradic, folkloru a řecké identity v povědomí občanů. Hellenika organizuje nebo finančně zajišťuje například Řecké dny v Brně, výuku řeckých tanců, přednášky, zábavy a různé hudební akce. Fond také často spolupracuje s Lyceem Řekyň v České republice a působí hlavně v Brně a okolí. Na severní Moravě a ve Slezsku se angažují více místní řecké obce a výše uvedené Lyceum Řekyň.

Lyceum řekyň v České republice

Bylo založeno roku 1911 v Aténách a je v celém helénském světě známé svým neocenitelným přínosem pro udržení a šíření řeckého kulturního dědictví. V současné době má Lyceum celkem 66 poboček, z toho jich 50 působí v samotném Řecku. V České republice bylo založeno v roce 2000 se sídlem v Brně a stalo se tak jednou z osmi poboček v Evropě.

Sídlem Lycea se stalo Brno, neboť zde vznikla myšlenka založit Lyceum a tady také byly již od roku 1995 organizovány semináře lidových tanců pod vedením Nikose Petrouliase z Lycea Řekyň Kalamaty. Lyceum bylo založeno ve spolupráci s nadačním fondem HELLENIKA se kterým sdílí prostory Řeckého centra v historickém jádru města Brna, a dále ve spolupráci s Řeckými obcemi v ČR.

Cílem Lycea je uchovávání řeckých zvyků a tradic, studium a pěstování folklórního umění, podpora ženy a morální podpora matky a dítěte. Konkrétně

jsou cílem Lycea studium a uchovávání národních krojů, jejich prezentace pomocí přehlídek, studium lidových tanců a písní, jejich zapisování, přesné dodržování a prezentace formou tanečních vystoupení a hudebních představení, dále pak organizování výstav řeckého lidového umění a péče o jeho uchování, organizování vzdělávacích programů, organizování seminářů a přednášek, vydávání publikací, knih, zvukových a audiovizuálních nosičů.

Pro dosažení těchto cílů vzniklo osm sekcí. V Lyceu fungují oddělení: Národních tradic – má na starosti udržování a prezentaci řeckých tradic a zvyků, pořádání různých akcí, slavností a výstav řeckého lidového umění; Národních tanců – prezentace řeckých lidových tanců pro širokou veřejnost, výuka řeckých tanců, pořádání seminářů pro lektory a organizace soustředění pro tanečnický; Národních krojů – zde se zaměřují na zhotovování a uchovávání lidových krojů, krojových doplňků a na jejich prezentaci v průběhu akcí a slavností; Umělecké a hudební – mezi hlavní cíle patří shromažďování a údržba řeckých hudebních nástrojů a hudební doprovod při vystoupeních tanečního souboru Lycea; Svátků a recepčí – organizace slavností Lycea a příprava tradičního jídla a pití na oslavách; Rytmické výchovy – zde se organizují rytmické kurzy pro předškolní děti a mládež, taneční vystoupení a taneční kurzy pro dospělé; Problémů ženy a dítěte – snaha vyplnit volný čas dětí a mládeže, udržovat rodinné vztahy a pořádání různých seminářů a přednášek; Knihovna a archív – slouží k archivaci materiálů z kulturních akcí a úředních dokumentů.

Kandidátkou Lycea se může stát každá žena, kterou navrhnu dvě členky správní rady, a která podá žádost. Poté je nová kandidátka volena správní radou. Kandidátka se stává řádnou členkou v případě, že poskytuje svoje služby Lyceu po dobu dvou let a pracuje v některém jeho oddělení. Přispívajícími členy Lycea Řekyň v ČR se mohou stát i muži, pokud chtějí přispět k naplňování cílů Lycea. Nemohou ale být zvoleni do správní rady a hlasovat na valném shromáždění.

„Lyceum Řekyň je stále přítomné všude, kde existuje helénismus, a to nejen tím, že přináší atmosféru Řecka do každého, byť vzdáleného, koutu světa, ale i tím, že hraje prvořadou úlohu v šíření řeckých tradic.“ (www.lyceumrekyn.cz)

Společnost přátel Nikose Kazantzakise

Nikos Kazantzakis byl řecký dramatik, básník a spisovatel. Žil v letech 1883 až 1957. Během svého života pobýval v různých koutech Evropy. V letech 1928 – 30 a 1931 – 32 pobýval také v Československu ve městě Boží Dar, kde stojí na Tržním náměstí jeho památník. Společnost přátel Nikose Kazantzakise byla založena roku 1988 v Ženevě. Dnes má tato společnost pobočky ve čtyřiaadvaceti zemích světa, včetně České republiky, kde byla založena roku 1996 se sídlem v Praze. Sdružuje přívržence a přátele jeho tvorby a snaží se propagovat a prohlubovat zájem o dílo tohoto autora. Mezi hlavní činnosti této společnosti patří organizace přednášek, besed, koncertů a exkurzí. Je třeba podotknout, že na severní Moravě toto sdružení příliš aktivní není. (www.csspnk.cz)

3.3 Současná situace řecké komunity - Řecká obec Krnov–město

Na správný chod obce působí mnoho faktorů. Jedním z nejdůležitějších je ale dobrá organizace. Ačkoli zdejší komunita čítala během sedmdesátých a osmdesátých let na šest tisíc Řeků, což bylo zhruba o pět tisíc více, než v dnešní době, je zde život mnohem pestřejší a bohatší na kulturní akce, než tomu bylo v minulosti. Hodně lidí to přičítá právě dobré organizaci a spolupráci s městským úřadem a jinými obcemi.

Samotný Krnov je specifický v tom, že zde má řecké obce dvě. K rozdělení došlo hlavně díky různým představám o tom, jakým směrem se bude obec ubírat a jaký bude její program. Moje spolupráce se týkala hlavně Řecké obce Krnov – město. Ta je zde také nejaktivnější a během celého roku pořádá nejrůznější kulturní akce. V průběhu roku 2008 pořádala obec následující činnosti.

Oslava státního svátku Řecké republiky – 28.říjen

Taneční zábava ke státnímu svátku Řecké republiky se uskutečnila dne 25. října v Multikulturním centru Silesia v Krnově. K tanci hrála hudební skupina Saloniki. Návštěvníci mohli shlédnout vystoupení tanečního souboru Antigoni

(pojmenovaný podle dcery krále Oidipa), který předvedl ukázkou tradičního tance *Pondio*.

Kurz řeckých tanců pro veřejnost

Dne 11. října, v roce 2008 již po druhé, proběhl kurz řeckých tanců pro veřejnost v prostorách SVČ Méd'a v Krnově. Účastníci tohoto kurzu si zde mohli osvěžit své znalosti tanečních kroků řeckých tanců, které mohli využít při následujících oslavách řeckého svátku.

Řecké dny Krnov 2008 - Oslava 60. výročí příchodu Řeků do ČR

Ve dnech 26. a 27. června 2008 pořádala Řecká obec Krnov - město společensko-kulturní akci "Řecké dny Krnov 2008" ku příležitosti 60. výročí příchodu Řeků do České republiky. V rámci akce proběhlo přijetí tanečních souborů z Peloponésu - obce Dorio a z Kréty. Dne 26. června byla zahájena výstava fotografií ze života řecké menšiny z let 1948 až po současnost. Poté mohli zájemci shlédnout v místním kině Mír 70 film Podzimní návrat režiséra Georga Agathonikiadise, který se osobně zúčastnil promítání. Film pojednává o prvních letech života Řeků v České republice. Den vyvrcholil taneční zábavou, kde se kromě hostů sešli přátelé žijící v ČR, v Řecku i v jiných evropských zemích. Dne 27. června se v dopoledních hodinách setkali hosté s představiteli města a odpoledne vystoupily na krnovském náměstí folklórní soubory Antigoni z Krnova, Idorii z Peloponésu, Vrakofori z Kréty a Argonaftes z Kilkisu s tradičními tanci. Při této příležitosti přednesla starostka Krnova pani Renata Ramazanová následující řeč, která krásně vystihuje přístup města k řecké komunitě: *„Žijeme tady společně téměř šest desítek let, ale až poslední roky nám umožnily seznámit se s tradicemi a zvyky Řecka, jenž je kolébkou evropské kultury. Jsem ráda, že se toto setkání za pět let stalo pevným bodem v kulturním kalendáři města, který nám přináší pozoruhodné zážitky, a proto doufám, že letošní svátky řecké kultury v Krnově nebudou poslední.“* (www.rokm.cz)

Návštěva základní školy na Peloponésu a v Aténách

Výukový pobyt řeckého jazyka na základních školách v Tolu a v Doriu v Řecku se uskutečnil za pomoci Řecké obce Krnov - město, Asociace řeckých obcí v ČR a podpory sponzorů. Pobytu se zúčastnilo 20 dětí navštěvujících výuku řeckého jazyka a pedagogický doprovod. Cílem programu bylo ověření možnosti a

účelnosti výuky řeckého jazyka přímo v Řecku, možnost zprostředkování poznání prostředí a života řecké základní školy dětem z Česka a ověření jejich připravenosti aplikovat jazykové vědomosti nabyté výukou řečtiny v ČR v řeckém prostředí. Děti společně navštívily i mimoškolní aktivity, zúčastnily se školního výletu a divadelního představení při příležitosti ukončení školního roku.

Oslava státního svátku Řecké republiky - 25. březen

15. března 2008 oslavila řecká obec v multikulturním centru Silesia státní svátek Řecké republiky taneční zábavou s bohatým programem. Návštěvníci mohli shlédnout prezentaci činnosti řecké obce, řecké školy a řeckého tanečního souboru ve fotografiích. Taneční soubor Antigoni také vystoupil s pásmem tanců z oblastí Ipirus a Podos. Žáci řecké školy se postarali o výzdobu sálu. (www.rokm.cz)

Jedná se jen o výčet nejdůležitějších akcí za rok 2008. Obec pořádá také mnoho výletů a různých kurzů pro občany, kteří mají zájem dozvědět se něco více o řecké kultuře.

Nedávno byl v Krnově realizován projekt památníku řeckým občanům žijícím v České republice. Velký podíl na tom měl velvyslanec řecké republiky pan Vasilios Eikosipentarchos.

3.3.1 Spolupráce komunity s orgány veřejné správy

Aby mohli řecké obce v České republice řádně fungovat a plnit svou funkci, je potřeba zajistit obousměrnou komunikaci nejen mezi ministerstvem kultury, zahraničí a školství, ale také mezi orgány krajské a místní samosprávy. Má se všeobecně za to, že tato spolupráce mezi městskými a krajskými úřady je ve všech dvanácti řeckých obcích na vysoké úrovni. Během rozhovorů, které jsem vedl se zástupci několika těchto obcí a při studiu různých materiálů, však vyšlo najevo, že situace není na mnoha místech rozhodně ideální. Proto jsem se rozhodl ptát respondentů, co si myslí o spolupráci města při pořádání různých kulturních akcí a je-li dostatečně ochotno podporovat rozvoj a chod Řecké obce Krnov-město. Je samozřejmé, že většina dotazovaných byla aktivně činná v různých organizacích, kde je běžná spolupráce s orgány místní samosprávy. Nejednalo se jen o členy

ROKM, ale vyzpovídal jsem např. lektory jazykových škol či vedoucí tanečních seskupení.

V dotazníku jsem použil známkovou hodnotící metodu. Respondent měl vyjádřit svůj názor na danou otázku známkou od 1 do 5, přičemž se jedná o stejný princip jako na školách, tedy 1-nejlepší a 5-nejhorší. Respondenty jsem pro větší přehlednost rozdělil do tří skupin: ve věku do třiceti let, mezi třicet a šedesáti lety a nad šedesát let. Výsledky těchto dotazníků nejsou až takovým překvapením. Nadpoloviční většina dotazovaných (62,5%) ve věku do třiceti let ohodnotila spolupráci známkou 2. Jen malá část (12,5%) si myslí, že je potřeba na spolupráci více zapracovat a ohodnotila tak známkou 3. Co se týče skupiny mezi lety 30-60, tam je výsledek mírně odlišný, přesto nijak dramaticky. Opět nadpoloviční většina respondentů (54,2%) se domnívá, že známka 2 odpovídá úrovni spolupráce mezi ROKM a městem. Stejně tak 17,1% (tedy přeci jen o něco vyšší číslo než u první skupiny) se domnívá, že známka 3 dnešní situaci vystihuje lépe. U poslední skupiny ve věku nad 60 let, hodnocení také nijak nevybočuje. Přesto zde nejvíce lidí (78,5%) hodnotí spolupráci známkou 2. Nespokojenost je zde naopak nejnižší, známku 3 dalo pouze 7,3% respondentů. Hodnocení známkou 1, tedy na vynikající úrovni, bylo u všech následující: do třiceti let 25%, mezi třicet a šedesáti lety 28,5%, nad šedesát let pouze 14,2%, což bylo pro mě docela překvapující. Zcela podle očekávání známky 4 a 5 byly všemi respondenty ignorovány.

Tabulka č. 1: Spolupráce s orgány veřejné správy

	1	2	3	4	5
30-let	25%	62,5%	12,5%	0%	0%
30-60 let	28,5%	54,2%	17,1%	0%	0%
60 a víc	14,2%	78,5%	7,3%	0%	0%

Respondent č. 1 – 26 let:

„Nad tím jsem nikdy pořádně neuvažoval a možná je to tím, že jsem se nikdy s žádným problémem ze strany města nesetkal. Jako taneční mistr v řeckých lidových tancích mám na starosti spolu s vedoucí pořádání různých akcí pro

dospělé nebo děti a když šlo o finance nebo prostory na takovou věc, tak nám město vyšlo pokaždé vstříc.“

Respondent č. 4 – 52 let:

„Tady v Krnově se dělá pro naši komunitu opravdu hodně, jednak jde o velice vstřícné chování ze strany města a paní starostky, která naše kulturní akce nadšeně podporuje a pak samozřejmě ze strany sponzorů. Není tajemstvím že majitel Kofoly a.s. pan Samaras je velkým sponzorem a že hlavně díky jeho penězům a vlivu jsme na tom tak, jak jsme.“

Respondent č. 11 – 74 let:

„Nechci si stěžovat, ale vždycky to může být i lepší. My jsme tady taková výkladní skříň řecké kultury. Jednak je nás zde opravdu hodně a tím pádem je větší chuť něco zařízovat a organizovat a pak je to otázkou peněz. Těch je tu naštěstí od několika štědrých sponzorů hodně. Ale nedělám si iluze, že nebýt těchto lidí, kteří nezištně podporují řeckou kulturu v našem městě, tak by to tady nebylo zdaleka tak dobré. Víte, kdysi to nebylo tak jednoduché pořádat v Krnově Řecké dny a jiné akce. Ze strany města a jeho politického vedení prostě nebyla vůle, ale na to tady každý rychle zapomíná, jak těžce se zde ze začátku všechno prosazovalo.“

Respondent č. 17 – 47 let:

„Podle mě je tady spolupráce na vysoké úrovni. Nezažil jsem nikdy žádný problém. Samozřejmě si uvědomuji, že v ostatních řeckých obcích to zdaleka není tak různové, jako u nás v Krnově. Možná máme štěstí na lidi, kterým opravdu záleží na zachování řecké kultury u nás. Já jenom doufám, že se na tom nic v dohledné době nezmění, protože mám pocit, že zájem lidí je každoročně větší a větší. Stačí si zajet na Řecké dny do Krnova a uvidíte kolik tu bude lidí.“

Z výsledků dotazníků a odpovědích respondentů se dá celkem snadno vyvodit závěr, že v Krnově je spolupráce s místními orgány veřejné správy na velice dobré úrovni. O tom svědčí i množství různých kulturních akcí, každoročně pořádaných pod záštitou města Krnov a Řecké obce Krnov-město. Ovšem tento výsledek nelze aplikovat na ostatní řecké obce v České republice. Z rozhovorů jasně vyplynulo, že Krnov je na tom daleko lépe než ostatní, proto je také uváděn jako vzor spolupráce mezi menšinou a městem. Lidé si uvědomují, že situace by zde

nebyla ani zdaleka na takové úrovni, nebýt skloubení několika šťastných faktorů. Je zde opravdu silná komunita, která si dokáže „vybojovat“ pozornost lidí na oficiálních místech, to by ovšem zdaleka nestačilo, kdyby nebyla politická vůle a snaha vedení města vyjít vstříc. To samo o sobě lze v dnešní době považovat za malý zázrak. Je tu však ještě jeden faktor a to možná faktor nejdůležitější. A tím jsou sponzoři. Město Krnov, potažmo jeho řecká komunita, má velké štěstí, že se našel tak velký a silný sponzor, jako je Kofola a.s. v čele s panem Samarasem. Nejedná se samozřejmě o sponzora jediného, ovšem tento má na chodu Řecké obce Krov – město a na udržování a podpoře řecké kultury u nás, bezpochyby největší zásluhy. Ne nadarmo se říká: Kde jsou peníze, jde vše lépe.

3.3.2 Projevy intolerance a diskriminace

O Čechách je všeobecně známo, že jejich přístup k menšinám je více než odtažitý a chladný. To se mohlo změnit po roce 1989, kdy se otevřely hranice a volně k nám mohli proudit davy cizinců – nestalo se tak. Dalším „milníkem“ mohl být vstup České republiky do Evropské unie. Opět lze smutně konstatovat, že postoj našich občanů je nadále rezervovaný a pokusy něco na tom změnit, jsou jenom marným sněním politických špiček. Národní ráz během pár generací jen tak změnit nelze. Zvláště když se skoro v celé Evropě zvedají nacionální vášně. O to s větším podivem je zjištění, že řecká menšina se u nás těší docela veliké oblibě. I ze strany různých extrémistických hnutí lze hovořit o čilému nezájmu.

Přesto všechno považuji otázku diskriminace za důležitou a respondentů jsem se vyptával, zda-li se s určitou formou intolerance či diskriminace ve svém životě nesetkali. Zajímalo mě, zda se jejich osobní zkušenosti kryjí s obecným míněním, že česká veřejnost zaujala k řeckým občanům bez rozdílu přátelský postoj a vytvořila tím tak příznivé podmínky, aby se mohli při zachování své národní identity plně začlenit do českého prostředí. Odpovědi na tyto otázky nebyly tak jednoznačné, jak je uváděno v různých pramenech.

Respondent č. 4 – 36 let:

„Popravdě nevzpomínám si, že bych se s tím někdy v posledních letech setkal. Možná, když jsem byl ještě dítě, tak na mě pár spolužáků něco pokřikovalo ale to

člověk přešel. Byli jsme malí a stejně si myslím, že to bylo hlavně kvůli odlišnému jménu, které jim znělo srandomně. Nic zlého v tom nebylo, prostě děcka.“

Respondent č. 11 – 74 let:

„Vždycky se najde někdo, kdo bude dělat zlou krev. Lhal bych, kdybych vám tvrdil, že se nic takového nedělo. Hlavně dříve jsme to neměli jednoduché. Jeden příklad za všechny. Když jsem byl ještě hodně mladý, mohlo mi být tak dvacet, tak jsem se domlouval s jedním pánem, že si k němu přijedeme pro uhlí. Nebyl v tom vůbec žádný problém, prý že si to u něj máme vyzvednout druhý den. Když jsme k němu ale dojeli a on zjistil, jak se jmenujeme a že jsme z Řecka, tak najednou že uhlí nemá a že nám nic nesliboval. Nebylo to samozřejmě pravidlem, ale člověk se během těch let setkal se spoustou lidí a ne všichni k nám byli milí.“

Respondent č. 19 – 48 let:

„V minulosti možná nějaké incidenty byly, ale teď si nemůžu v žádném případě stěžovat. My jsme národ, který vyjde bez problémů s každým. Máme samozřejmě svou hrdost a nenecháme si nic líbit – ne jako vy, ale vždy se snažíme být zadobře s kýmkoliv.“

Respondent č. 6 – 53 let:

„Vůbec. Nikdy jsem neměla žádný problém. I když nám slečnám je ledacos odpuštěno (smích). V tomhle směru jsme to měli asi snadnější.“

Respondent č. 13 – 68 let:

„Já osobně jsem nikdy s nikým žádný problém neměl. Občas se ke mně ale doneslo, že tamhle někdo dostal pár facek v hospodě nebo měl problémy v práci. My vám taky ale nedáváme žádné důvody k tomu, aby jste k nám cítili nějaké antipatie. Nejsme jako jiná zdejší menšina, která nemá jakýkoliv zájem něco téhle zemi přinést a pak se diví a rozčiluje, že je lidi nemají rádi.“

Respondent č. 1 – 26 let:

„Tak to vůbec. Za celou dobu jsem neměl jediný konflikt a od nikoho z mých známých jsem taky neslyšel, že by k něčemu takovému došlo. Tím neříkám, že se to neděje, ale je to asi jen výjimečně.“

Podle výpovědí respondentů a výsledků dotazníků lze usoudit (i když to vzhledem k počtu respondentů nemá přílišnou vypovídající hodnotu), že se řecká komunita v Krnově a okolí nesečkala s žádnými projevy xenofobie. Pár případů se objevilo v minulosti, ale v současné době, kdy bych projevy xenofobie spíše očekával, podle informátorů k ničemu nedochází a s tímto problémem se nesečkali. Přesto lze z výpovědí vyčíst, že přijetí Řeků do bývalého Československa nebylo jednostranně kladně přijímáno, jak si mnozí myslí a jak je nám předkládáno.

3.3.3 Hodnocení postavení menšiny v Krnově

Během výzkumu jsem se také zajímal o vlastní pohled členů řecké komunity v Krnově a okolí, na současné postavení jejich menšiny ve společnosti. Zajímalo mě, v jaké míře jsou spokojeni s tím, jak Řecká obec Krnov – město pracuje na zachování a prezentaci řecké kultury. Stejně jako u první výzkumné otázky jsem použil metodu známkování. Dále jsem na toto téma vedl s několika respondenty rozhovor. Považuji za nutné upozornit, že ani jeden z respondentů a dotazovaných se nijak neangažoval v této instituci.

Tabulka č. 2: Práce Řecké obce Krnov-město

	1	2	3	4	5
30-let	12,5%	50%	37,5%	0%	0%
30-60 let	48,5%	45,7%	2,8%	0%	0%
60 a víc	21,4%	78,6%	0%	0%	0%

Jak vyplývá z tabulky výše, skupinou která byla nejméně spokojena byla ve věku do třiceti let. Celých 37,5% dotazovaných si myslí, že by řecká obec v Krnově měla svou práci dělat lépe a hodnotila známkou 3. Naopak jen 12,5% je s výsledkem konání naprosto spokojena, zbylých 50% se domnívá, že je situace na velice dobré úrovni a dává za 2. Nejvíce vyrovnaná byla skupina mezi třiceti a šedesáti lety. Jedna polovina uvádí, že je naprosto spokojena – tedy 1 a druhá je taky spokojena s prací obce, ale „pořád je co zlepšovat“. Jen zanedbatelné

procento (2,8%) hodnotilo známkou 3. Mezi respondenty ve věku nad šedesát let převládá povětšinou nadšení ze současné situace. Celých 78,6% je přesvědčeno, že je odváděna kvalitní práce a postavení menšiny je díky tomu na dobré úrovni, ale přece jen se pár „vad na kráse“ najde. 21,4% je se situací jaká panuje v Řecké obci Krnov – město, potažmo v celém Krnově, naprosto spokojena. Známkou 3 v této skupině nehodnotil nikdo.

Respondent č. 2 – 51 let:

„Podle mě odvádí pan ing. Bazakas (předseda Řecké obce Krnov-město) výbornou práci a je to tady vidět. Každoročně je větší a větší zájem o cokoliv řeckého a to mě moc těší. Takže postavení řecké komunity je zde podle mě výborné a každoročně se zlepšuje. Ale je mi jasné, že narazíte i na opačné názory. Každému se prostě nezavděčíte.“

Respondent č. 7 – 22 let:

„Každý rok se pořádá spousta akcí, proti tomu nic nemám a je to dobře. Většinou jde ale o akce jako je oslava svátků a vůbec takové oficiální a pro starší. Chybí mi tady prostě něco pro mladé, kde by jsem se mohli vyblbnout. No a to postavení komunity, jestli myslíte jako jestli se máme dobře, tak to se máme dobře.“

Respondent č. 5 – 49 let:

„My s celou rodinou jezdíme na různé oslavy svátků. Pro nás je to tradice a zatím se nám to vždy moc líbilo. Podle mě je vidět, že lidé co to organizují moc dobře vědí, jak mají svou práci dělat. No a naše komunita je tady na tom podle mě velice dobře, rozhodně lépe, než v jiných městech co já vím.“

Respondent č. 13 - 37 let:

„Je poznat, že tady jsou větší peníze od sponzorů. Bez těch by to tady rozhodně nebylo, jak je to teď. A naše komunita, no já myslím, že si nemůžeme vůbec stěžovat, ale víte jak, vždycky to může být lepší.“

Z výsledů dotazníků a rozhovorů s respondenty vyplývá, že většina členů řecké komunity v Krnově zastává názor, že Řecká obec Krnov – město v čele s panem Bazakasem odvádí výtečnou práci. Tím přispívá k zachování a propagaci řecké kultury a k utužování česko-řeckých vztahů. Na druhou stranu však připouští, že vždy může být i lépe a je potřeba do budoucna vynaložit snad ještě více sil, než tomu tak bylo doposud.

4 Závěr

V minulém roce to bylo šedesát let, co Řekové byli donuceni kvůli občanské válce opustit svou zemi a hledat nový domov v Československu. Počet imigrantů se odhadoval na 14 000. Postupem let však počty řeckých uprchlíků u nás klesaly. Hlavními důvody byla postupná reemigrace v sedmdesátých a osmdesátých letech, kdy díky uvolnění politické situace, měli možnost vrátit se zpět do svých domovů. Při posledním sčítání obyvatel se tak přihlásilo k řecké národnosti 3219 osob. I přes toto výrazné oslabení komunity, je o ní v posledních několika letech čím dál tím více slyšet. Odhodlanost a výdrž lidí z řeckých obcí v zachování a prezentaci kulturního dědictví jejich předků, je totiž nevyčerpatelná. Výrazný podíl na udržení řecké identity v Česku mají také řecká občanská sdružení, která si vytyčila nesnadný cíl, a to uchovat v naší zemi řecké tradice a folklor.

Ve své práci jsem si dal za úkol zjistit, jak probíhá spolupráce mezi Řeckou obcí Krnov – město a orgány samosprávy. Není tajemstvím, že spolupráce jiných řeckých obcí není ideální a naráží na problémy jak politického, tak finančního rázu. Z odpovědí respondentů vyplynulo, že spolupráce s řeckou obcí a úřady je zde na vysoké úrovni. Zároveň se však netají s názorem, že by situace nabyla ani zdaleka tak ideální, nebýt několika klíčových sponzorů.

Vzhledem k sílícímu nacionálnímu smýšlení občanů prakticky v celé Evropě, jsem považoval za rozumné zjistit, jestli se stala řecká minorita v Krnově někdy terčem diskriminace či byla nucena se potýkat s jinými projevy xenofobie. Výsledky tohoto průzkumu byly pro mě mírným překvapením. Čekal jsem, že spíše nejmladší generace s tímto problémem bude mít nějaké zkušenosti. Opak byl pravdou. Generace nejstarších Řeků u nás, to neměla ani zdaleka tak jednoduché při začleňování se do většinové společnosti, jak bývá všeobecně považováno. Řekové u nás nepřisuzují dobré vztahy na vrub české „tolerantní“ společnosti, ale spíše tomu, že dle jejich slov jsou národem, který vyjde naprosto s každým a který nemůže být neoblíbený.

Pokud jde o postavení řecké komunity na severní Moravě, sami Řekové ho označují za velmi dobré a s jasnými vyhlídkami do budoucna. A to přestože v sedmdesátých letech vznikaly prognózy, které předpokládaly úplnou asimilaci ve výhledu dvaceti let. Naštěstí pro nás a díky velkému úsilí, se nevyplnily. Je

potřeba ovšem neustrnout na stávajícím bodě a neustále se snažit některé věci zdokonalovat. Pokud i stávající generace nejmladších Řeků bude pokračovat se stejným zápalem, jako generace dnešní, nemám o zachování a přiblížení řecké kultury široké veřejnosti nejmenší obavy. Byla by totiž škoda přijít o jeden malý řecký ostrov na území České republiky.

5 Použitá literatura

CIRONIS, Petros. 2001. *Akce "Řecké děti 1948"*. Rokycany: státní okresní archív. Rokycany

DOBROVSKÝ, Ivan. 1988. *Ještě to není minulost*. SPFFBU, C. Brno

Hellenika. [online]. [cit. 2007-11-24]. URL:
http://sweb.cz/hellenika/hellenika_cz.html

HRADEČNÝ, Pavel, DOSTÁLOVÁ, Růžena, HROCHOVÁ, Věra, OLIVA, Pavel, VAVŘÍNEK, Vladimír. 2001. *Dějiny Řecka*. Praha: NLN
ISBN-80-7106-192-1

Lyceum Řekyň v České republice. *O nás*. [online]. [cit. 2007-11-24]. URL:
<<http://www.lyceumrekyn.cz/onas.html>>

OTČENÁŠEK, Jaroslav. 2003. *Migranti z Řecka v Česku* [online]. [cit. 2007-10-11]. In Migraceonline, URL: <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna>

PAPADOPULOS, Lysimachos. 1998. *Děti bouře*. Praha

Řecká obec Krnov město. [online]. [cit. 2008-01-09]. URL:
<<http://rokm.hyperlink.cz/archiv08.htm>>

SPÁLENSKÝ, Adam. *Řecká komunita v České republice*. [s.l.], 2005. 34 s.
Bakalářská práce.

Společnost přátel Nikose Kazantzakise. [online]. [cit. 2007-11-24]. URL:
<<http://www.muweb.atlas.cz/www/csspnk/cz/index/html>>